Gemeente Groningen

Onderwerp Voortgangsrapportage 2018-II

Steller H.K. de Jong

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 84 21 Bijlage(n) 1 Ons kenmerk 7156255

Datum 03-10-2018 Uw brief van Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Met deze brief informeren wij u over de voortgang van de begroting en geven wij een prognose van het resultaat over 2018. Tevens informeren wij u over de realisatie van de bezuinigingen.

Wij bieden u de volgende rapportage aan:
- Voortgangsrapportage 2018-II (VGR 2018-II)

De rapportage is opgenomen in de bijlage bij deze brief. De bezuinigingsrapportage is integraal onderdeel van VGR 2018-II.

De voortgangsrapportage heeft de functie van (bij)sturingsinstrument en het verstrekken van volledige, juiste en actuele informatie over de stand van zaken en voortgang van de begroting. In deze tweede voortgangsrapportage van 2018 informeren wij u over de voortgang van de begroting en geven wij een prognose van het resultaat over 2018. Deze verwachting is gebaseerd op de realisatie tot en met juni 2018 en ontwikkelingen tot en met medio september 2018.

Aard van de rapportages
Terugkijken en vooruitkijken
Een voortgangsrapportage geeft zowel een terugblik als een vooruitblik. Vanuit de realisatie wordt een inschatting gegeven van de verwachte resultaten van zowel de financiën als de beleidsdoelstellingen van de gemeente over 2018. Verder gaan we in op de stand van zaken van de bedrijfsvoering. Daarnaast wordt de stand van zaken ten aanzien van de bezuinigingen weergegeven.

Stand van zaken en afwijkingen
De voortgangsrapportage is vooral gericht op de afwijkingen van beleid en financiën. Het onderdeel bezuinigingen geeft de stand van zaken per peildatum weer.

Rapportage over de paragrafen die uw raad heeft ingesteld
In de voortgangsrapportage rapporteren we over de voortgang van de programma's. Daarnaast heeft uw raad gekozen om, naast de verplichte paragrafen, drie belangrijke thema's/dwarsdoorsneden van de begroting als paragraaf aan te merken: duurzaamheid, integraal gebiedsgericht werken en bedrijfsvoering. Wij hebben deze paragrafen eveneens opgenomen in de voortgangsrapportage.

Prognose resultaat bedraagt 14,0 miljoen euro nadelig
De prognose van het resultaat voor bestemming over 2018 bedraagt 14,0 miljoen euro nadelig. Naast deze prognose is de besteedbaarheid van belang. Onder het besteedbare resultaat verstaan wij het resultaat dat overblijft na aftrek van de bestemmingsvoorstellen conform het kader 'Op te nemen bestemmingsvoorstellen rekening'. Na aftrek van alle bestemmingen volgens het kader, blijft er een resultaat over van 19,2 miljoen euro nadelig. De prognose is gebaseerd op de realisatie tot en met juni 2018 en ontwikkelingen tot en met medio september 2018.

De onderverdeling in het resultaat ziet er als volgt uit:

Prognose (Bedragen x 1.000 euro)	VGR 2018-II	VGR 2018-I	Verschil
Resultaat	**-13.990**	**-6.535**	**-7.455**
Niet vrij besteedbaar resultaat	-5.195	-1.383	-3.812
Resultaat na correctie bestemmingen	**-19.185**	**-7.918**	**-11.267**

Toelichting op de prognose
De grootste afwijkingen in de prognose ten opzichte van de begroting hebben betrekking op: 1. Vernieuwing Sociaal Domein, 2. Gemeentefonds, 3. Maatregelen eigen organisatie, 4. Extra beleid, 5. Aanbestedingsvoordeel inleen, 6. Verrekening subsidies oude jaren, 7. Groot onderhoud openbare ruimte en 8. Meerjarige projecten.

1. Vernieuwing Sociaal Domein (N 12,9 miljoen euro) – Programma 4. Welzijn, gezondheid en zorg
Bij diverse onderdelen binnen VSD worden tekorten verwacht ten opzichte van de begroting. De reserve VSD die is ingesteld om fluctuaties op te vangen is nihil. Hierdoor leiden negatieve resultaten binnen VSD direct tot een resultaateffect. De belangrijkste afwijkingen binnen VSD zijn:

Gemeente Groningen

1.1 Jeugd (N 8,6 miljoen euro)

Op de kosten van Jeugdhulp wordt een nadeel verwacht van 8,6 miljoen euro. Dit is een optelsom van een aantal kleine mee- en tegenvallers (in totaal 0,4 miljoen euro) en een stijging van de kosten van zorg in natura van 9 miljoen euro. Deze prognose blijft omgeven met een aantal onzekerheden t.a.v. de groei van het aantal indicaties en bijbehorende indicatiewaarde en het verzilveringspercentage. Daarom moet bij deze prognose rekening gehouden worden met een bandbreedte van plus en min 1,5 miljoen euro.
De stijging van de kosten wordt veroorzaakt door een stijging van de gemiddelde prijs per indicatie en een stijging van het aantal indicaties. De precieze oorzaken van de kostenstijging worden op dit moment onderzocht en er worden extra maatregelen voorbereid om de stijging van de kosten terug te dringen.

1.2 WMO (N 3,9 miljoen euro)

Algemene voorzieningen huishoudelijke hulp (N 0,3 miljoen euro)
We zien een lichte trendmatige stijging van het aantal cliënten. We gaan in de prognose uit van een stijging van 3 procent. In de prognose hebben we rekening gehouden met de effecten van de meicirculaire. Daarnaast hebben wij een onderzoek laten doen naar de tarieven. Ons uitgangspunt hierbij is dat we richting zorgaanbieders reële tarieven hanteren. We conformeren ons daarmee aan de "Algemene Maatregel van Bestuur reële prijs Wmo 2015". Het effect van de aanpassing van de tarieven hebben we verwerkt in de prognose. Per saldo verwachten we op de algemene voorziening huishoudelijke hulp in 2018 een nadeel van 325 duizend euro.

Wmo 18+ Zorg in natura (N 2,2 miljoen euro)
De extra middelen voor de grenscorrectie Meerstad ontvangen we vanaf 2019. In de begroting hebben we rekening gehouden met de ontvangst van deze middelen vanaf 2018. Dit geeft een incidenteel nadeel van 0,4 miljoen euro. De zorgkosten prognose is geactualiseerd. We verwachten op basis van de zorggegevens een nadeel van 1,9 miljoen euro op de kosten Wmo 18+, voor wat betreft het onderdeel zorg in natura. We zien ten opzichte van de begroting zowel een stijging in de aantallen als in de indicatiewaarden. Door het positieve effect van 0,1 miljoen euro van de meicirculaire is per saldo sprake van een nadeel van 2,2 miljoen euro.

Beschermd wonen (N 1,0 miljoen euro)
In VGR 2018-I hebben we gemeld dat we bezig zijn met het uitvoeren van een tarievenonderzoek. Ons uitgangspunt is dat we richting zorgaanbieders reële tarieven hanteren. We conformeren ons daarmee aan de "Algemene Maatregel van Bestuur reële prijs Wmo 2015". Naar aanleiding van dit tarievenonderzoek hebben we de tarieven aangepast. Deze aanpassing is conform de regelgeving met terugwerkende kracht tot 1 januari 2018 doorgevoerd. In de prognose verwachten we dat deze tariefaanpassing leidt tot een stijging van de kosten, voor de zorg in natura, met 4,5 miljoen euro. Door deze kostenstijging daalt de geprognosticeerde vrijval voor de

Groninger gemeenten naar 8,2 miljoen euro. Hierbij is rekening gehouden met de 1,8 miljoen euro die wij extra ontvangen vanuit de meicirculaire. Voor de gemeente Groningen betekent dit dat de geprognosticeerde vrijval van 3,8 miljoen euro daalt naar 2,8 miljoen euro. Per saldo een nadeel van 1 miljoen euro.

Wmo individueel vervoer (N 0,8 miljoen euro)
De kosten voor het individueel vervoer, hulpmiddelen, scootmobielen en rolstoelen zijn gestegen. We hebben de prognose naar boven bijgesteld naar 0,8 miljoen euro. Naar aanleiding van het onderzoek dat we hebben uitgevoerd, zijn we gestart met acties gericht op de hele keten (van indicatie tot contractbeheer) om de zorgkosten in de toekomst terug te dringen.

Meerkostenregeling (V 0,4 miljoen euro)
Voor de meerkostenregeling is een budget van 2,1 miljoen euro beschikbaar. Inmiddels is circa 1,2 miljoen euro uitgekeerd als vergoeding. Uiteraard lopen de aanvragen nog door. Als we het verloop van de aanvragen in 2017 doortrekken naar 2018 blijft er mogelijk 0,4 miljoen euro over. De oorzaak hiervan is dat de tegemoetkoming vanaf dit jaar beschikbaar is voor inwoners die kunnen aantonen hogere kosten te hebben gemaakt vanwege chronische ziekte of beperking.

2. Gemeentefonds (N 4,6 miljoen euro) – Programma 13. Algemene inkomsten en post onvoorzien
Ten opzichte van de primitieve begroting 2018 verwachten we een nadeel van € 4,6 miljoen. Het grootste effect ontstaat door de neerwaartse aanpassing van het accres met 18 punten. De extra uitgaven in het Regeerakkoord leiden weliswaar tot een hoger accres maar dit wordt voor 2018 teniet gedaan door een verwachte onderbesteding op rijksuitgaven (defensie en infrastructurele projecten) en een lagere dan verwachte ruimte onder het plafond van het BCF. Per saldo betekent dit een lager accres van € 3,2 miljoen. De verrekening van de neerwaarts bijgestelde uitkeringsfactor voor 2017 leidt tot een nadeel van € 1,2 miljoen. Overige posten zorgen voor een nadeel van € 0,2 miljoen.

3. Maatregelen eigen organisatie (N 2,5 miljoen euro)
Op het moment dat er in de uitvoering van gemeentelijke taken gekrompen wordt (bijvoorbeeld outsourcing ICT en opzetten NBK), betekent het dat je in de ondersteuning ook moet krimpen. De geplande personeelsreductie bij het SSC staat echter onder druk omdat er in plaats van minder juist een groter beroep wordt gedaan op de personele capaciteit van het SSC voor reguliere taken maar ook voor; Verbeterprogramma financieel-administratieve beheersing, verzelfstandiging GGD, en de herindeling. Voor 2019 e.v. wordt momenteel op basis van het financieel meerjarenbeeld voor het SSC in combinatie met Strategische Personeelsplanning een plan opgesteld dat moet leiden tot een goed inzicht in de gewenste en gevraagde kwalitatieve en

kwantitatieve bezetting van het SSC. Uiteraard met als doel de realisatie van de bezuinigingen in de komende jaren.

4. Extra beleid (N 2,2 miljoen euro) – Diverse Programma's

4.1 Gebiedsgericht werken (V 1,5 miljoen euro)
Het budget van diverse projecten wordt in 2018 niet volledig aangewend. Hiervoor geldt een bestedingstermijn van 2 jaar. Grote projecten waarvan het budget in 2018 niet volledig aangewend wordt zijn bijvoorbeeld Wijkdeal de Wijert, Heerdenaanpak Beijum, Buurtaccommodaties Oosterparkwijk, Wijkontwikkeling Selwerd en Werkprogramma Indische buurt / de Hoogte.

4.2 Kapitaallasten projecten Trompsingel (V 0,3 miljoen euro)
Bij het gebouw aan de Trompsingel 27 voeren wij een aantal projecten uit. De projecten brandveiligheid en beveiliging verwachten we dit jaar te kunnen afronden. Het project geluidwerende voorziening/overkapping kan waarschijnlijk pas in 2019 worden afgerond. Voor alle drie de projecten geldt dat er geen afschrijvingen plaats vinden in 2018. Dit levert een incidenteel voordeel op van 298 duizend euro.

4.3 Diverse kleinere voordelen op extra beleid (V 0,4 miljoen euro)
De afronding van de activiteiten vindt naar verwachting na het jaareinde plaats.

5. Aanbestedingsvoordeel inleen (N 1,3 miljoen euro)
In de begroting 2018 hebben we hiervoor een taakstelling opgevoerd van 1,6 miljoen euro. Wij verwachten echter een incidenteel nadeel van 1,3 miljoen euro. De besparing op het tarief geldt alleen voor nieuwe inleenovereenkomsten van Randstad vanaf de ingangsdatum van het contract. Veel oude overeenkomsten lopen nog door en kunnen juridisch niet worden omgezet. Door het realiseren van overdekking op andere bezuinigingstaakstellingen hebben we deze specifieke taakstelling voor 2019 kunnen verlagen naar 800 duizend euro. Doordat Randstad bepaalde taken die buiten het contract vallen weer gaat uitvoeren en doordat er prijsverhogingen worden verwacht door marktwerking, is het niet de verwachting dat de taakstelling van 800 duizend euro in 2019 (volledig) gerealiseerd kan worden. De effecten worden betrokken bij de begroting van 2019. Op dit moment onderzoeken wij de optie om (aanvullend) een besparing op specialistische inhuur te realiseren.

6. Verrekening subsidies oude jaren (V 1,6 miljoen euro) – Programma 4. Welzijn, gezondheid en zorg & Programma 6. Cultuur
Binnen het sociale domein sturen we, in het kader van Maatschappelijke Kosten en Baten analyse (MKBA), strakker op de verantwoording van subsidies. Hierdoor verwachten we in 2018 een incidenteel voordeel van 1,6 miljoen euro. Dit voordeel bestaat voor 1,0 miljoen euro uit terugbetaling van

subsidie van de MJD in verband met teveel vermogen opgebouwd uit niet bestede subsidies en voor 0,6 miljoen euro uit overige vrijval subsidies.

7. Groot onderhoud openbare ruimte (V 1,3 miljoen euro) – Programma 9. Kwaliteit van de leefomgeving

Van het programma Stadsbeheer wordt een deel van de projecten in 2019 volledig opgeleverd. Dit betreft vooral onderhoudsprojecten wegen (zoals. Engelberterweg, Kastanjelaan, Bedumerstraat, Jabob Catsstraat en S.O.J. Palmelaan). In totaal voor een bedrag van 1,3 miljoen euro.

8. Meerjarige projecten (V 0,5 miljoen euro) – Programma 12. College, raad en gebiedsgericht werken & Programma 4. Welzijn, gezondheid en zorg

Renovatie Heesterspoort (V 1,0 miljoen euro)

De renovatie van het gebouw aan de Heersterpoort ten behoeve van de huisvesting van WIJ team Oosterpoort wordt naar verwachting in 2019 afgerond. Het onderdeel van achterstallig onderhoud voor een incidenteel bedrag van 1 miljoen euro kan in 2018 niet worden afgerond.

Gemeentelijke herindeling (N 0,6 miljoen euro)

In april 2018 vond definitieve besluitvorming in Tweede, en in juli in Eerste Kamer plaats over de herindeling per 1 januari 2019. Daardoor is er slechts een zeer korte periode voor het uitvoeren van de noodzakelijke herindelingswerkzaamheden. Ter dekking van de herindelingskosten stelt BZK in de periode 2017-2022 middelen ter beschikking. Vanwege de korte doorlooptijd lopen deze te ontvangen rijksbijdragen niet gelijk op met de te maken kosten. Hierdoor laten de huidige prognoses ten opzicht van de reeds ontvangen gelden in 2018 een tekort zien van ongeveer 0,6 miljoen euro. In de periode 2019-2022 worden de resterende rijksbijdragen ontvangen waaruit de overschrijding van 2018 kan worden gedekt.

Besteedbaar resultaat

Het verschil tussen de prognose en de besteedbaarheid wordt verklaard doordat een aantal verwachte resultaten conform afspraken met uw raad met reserves verrekend worden, dan wel anders gedekt wordt. In de prognose van 14,0 miljoen euro nadeel zijn in ieder geval de volgende verwachte resultaten verwerkt die van invloed zijn op de besteedbaarheid daarvan:

Prognose VGR 2018-II (Bedragen x 1,0 miljoen euro)	
Prognose resultaat	**-14,0**
Onderwijshuisvesting	-0,2
Co investeringsfonds Sport	-0,2
Extra beleid (incidenteel)	-2,2
Groot onderhoud openbare ruimten	-1,3
Incidentele middelen gemeentefonds	-1,0
Meerjarige projecten	-0,5
Overige	0,2
Prognose besteedbaar resultaat	**-19,2**

Bovenvermelde bedragen van in totaal 5,2 miljoen euro zijn niet vrij besteedbaar conform het raadsvoorstel 'Eén integraal afwegingsmoment, kader op te nemen bestemmingsvoorstellen jaarrekening'.

Incidentele en structurele resultaten
Van de gemelde afwijkingen hebben de grootste structurele afwijkingen betrekking op Jeugd en Wmo. Bij Jeugd een is een bedrag van 3,5 miljoen euro structureel nadelig opgenomen in de prognose. De structureel nadelige posten van de Wmo tellen op tot 3,1 miljoen euro. Diverse overige posten geven een structureel nadeel van 0,9 miljoen euro. Bij de jaarrekening 2018 verwachten we meer duidelijkheid te kunnen geven over de structurele financiële gevolgen.

Onzekerheden en ontwikkelingen ten aanzien van de prognose
De prognose is gebaseerd op de realisatiecijfers tot en met juni 2018 en de ontwikkelingen tot en met medio september 2018. Naast de al vermelde financiële afwijkingen is er een aantal onzekerheden en ontwikkelingen aan te geven ten aanzien van de prognose.

Fonds tekortgemeenten WMO en Jeugd in sociaal domein
Naast de bij punt 1.1 Jeugd genoemde bandbreedte van plus en min 1,5 miljoen euro kunnen de tekorten mogelijk worden beperkt door ontvangst vanuit het Fonds tekortgemeenten Wmo en Jeugd in sociaal domein.

In de afspraken met het kabinet (Interbestuurlijke Programma) is besloten om een Fonds tekortgemeenten te creëren om gemeenten met een stapeling van tekorten op het terrein van de jeugd en de Wmo te compenseren. Landelijk gaat het om een bedrag van 200 miljoen euro. Het betreft een eenmalige compensatie. De omvang die we als gemeente ontvangen, is gekoppeld aan de gecumuleerde tekorten op basis van de realisatiecijfers 2016 en 2017. De bewijslast dat het tekort betrekking heeft op 'nieuwe Wmo en Jeugdtaken' ligt bij de gemeente. Opgemerkt wordt dat alleen het significante tekort gecompenseerd wordt, het tekort onder de drempelwaarde wordt gezien als het eigen risico en wordt niet gecompenseerd. In beginsel wordt het significante tekort volledig gecompenseerd, mocht de totale landelijke aanvraag hoger zijn dan de 200 miljoen euro, dan wordt een staffel gehanteerd. We hebben medio september onze aanvraag bij de hiervoor ingestelde onafhankelijke VNG commissie ingediend. Omdat we niet weten hoeveel claims door andere gemeenten worden ingediend en omdat onze aanvraag nog getoetst moet worden door de commissie, is geen inschatting te maken van ons compensatiebedrag. Gezien deze onzekerheid hebben we geen bedrag geraamd in deze VGR. In de decembercirculaire 2018 worden de definitieve bedragen gepubliceerd.

Aanpassing startmoment van afschrijving
In het raadsvoorstel van de financiële verordening 2018 wordt een gewijzigd moment van afschrijven voorgesteld. Deze aanpassing levert een ingeschat incidenteel voordeel op van 5,0 miljoen euro op de afschrijvingslasten. De vrijval op de afschrijvingslasten bestaat enerzijds uit het gewijzigde moment van afschrijven en anderzijds uit het later opleveren van projecten dan financieel gepland. In de prognose van de VGR 2018-II is reeds een resultaat opgenomen van € 2,2 miljoen euro. Bij de jaarafsluiting 2018 zien we het definitieve resultaat voor 2018.

Aanbesteding nieuwe projecten
Uit de markt en bij de aanbesteding van nieuwe projecten worden we geconfronteerd met signalen dat de aannemers hoger inschrijven dan waar tot op heden in de investeringsraming rekening mee is gehouden. Er moet dus rekening mee worden gehouden dat bij de aanbesteding van nieuwe projecten het beschikbaar gestelde krediet niet toereikend is.

Grondzaken
De jaarlijkse herziening van grondexploitaties kan leiden tot een resultaat op grondzaken. Daarnaast kunnen aan-/verkoop van gronden leiden tot een resultaateffect. Momenteel zijn er nog geen resultaten bekend. Voor het kunnen opvangen van exploitatieschommelingen en risico's binnen het Grondbedrijf is het resultaat grondzaken (grondexploitaties en grondbezit) door uw raad als bijzonder resultaat vastgesteld. De resultaten grondzaken worden met de reserve grondzaken verrekend.

Invoeren restwaarde vastgoed
In de begroting 2018 is rekening gehouden met een verlaging van de jaarlijkse kapitaallasten van 1,2 miljoen euro als gevolg van het invoeren van een restwaarde bij het maatschappelijk vastgoed. Het Besluit begroting en verantwoording (BBV) geeft de mogelijkheid om restwaarde toe te passen. De restwaarde dient reëel en per actief te worden geschat tegen het prijspeil van het moment van ingebruikname met de opbrengst die na de gebruiksduur nog gerealiseerd kan worden. Hierbij moet rekening worden gehouden met de te maken kosten voor verwijdering of vernietiging van (delen van) het actief in de toekomst. Dit is een complex vraagstuk dat meer tijd vergt om het effect exact inzichtelijk te krijgen. Uit indicatieve berekeningen is de verwachting dat de bezuiniging gehaald kan worden, maar het daadwerkelijk effect zal bij de jaarrekening inzichtelijk worden.

Gemeente Groningen

Bijsturing door middel van begrotingswijzigingen
Bij de VGR 2018-I zijn diverse afwijkingen gemeld waarop, in de eerste ronde begrotingswijzigingen 2018, bijsturingsmaatregelen zijn genomen. Bij de VGR 2018-II en de tweede ronde van begrotingswijzigingen zijn geen bijsturingsmaatregelen voorgesteld.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink